

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-2-10>

УДК 336.717

JEL G21, G28

М. Я. Байк

аспірант відділу регіональної фінансової політики

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього

НАН України», м. Львів

e-mail: markiiian.baik@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-7854-5196>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОСТІ

Зазначено, що нова парадигма забезпечення фінансової стабільності банків України базується на впровадженні засад сталого розвитку та інклюзивності. Основними стратегічними пріоритетами в цьому напрямі визначено: розподіл капіталу для здійснення політики щодо управління економікою та підвищення рівня стійкості; прискорення зеленого переходу шляхом збільшення інвестицій та трансформації фінансової системи; забезпечення стійкості та рівного доступу людського капіталу за допомогою інклюзивного фінансування. Запропоновано триетапний підхід до впровадження ESG у банківських установах: діагностика й розроблення стратегії сталого розвитку, яка охоплює процеси планування, впровадження інформації та ESG-даних, консолідації їх; формування звітності про сталий розвиток, її публічна транспарентність; розроблення стратегії сталого розвитку на основі ESG-принципів. Наголошено, що інтеграція засад сталого розвитку та інклюзивності в механізм забезпечення фінансової стабільності банків України потребує системного підходу. На основі проведеного дослідження виокремлено такі його ключові напрями: удосконалення пруденційного регулювання, зважаючи на ESG-ризики; розвиток ринку зеленого фінансування; активізація політики фінансової інклюзії; посилення ролі державних банків у реалізації принципів сталого фінансування; забезпечення прозорості та звітності.

Ключові слова: фінансова стабільність, банківська система, сталий розвиток, ESG-принципи, фінансова інклюзія, зелене фінансування.

Bayik M. Ya. ENSURING THE FINANCIAL STABILITY OF UKRAINIAN BANKS ON THE BASIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND INCLUSION

The article notes that the new paradigm for ensuring the financial stability of Ukrainian banks is based on the implementation of the principles of sustainable development and inclusion. The main strategic priorities in this area are: 1) allocation of capital for implementing economic management policies and increasing sustainability levels; 2) acceleration of the green transition by increasing investment and transforming the financial system; 3) ensuring sustainability and equal access to human capital through inclusive financing. The article offers a three-stage approach to implementing ESG in banking institutions: 1) diagnostics and development of a sustainable development strategy, which includes the processes of planning, integration of information systems and ESG data, and their consolidation; 2) formation of sustainable development reporting, its public transparency; and 3) drafting sustainability strategies taking into account ESG principles. Sustainable development is strategically oriented towards a people-centric approach, the financing of green initiatives, renewable energy, climate risk management, and the resilience of financial systems in developing countries. The article identifies the principles of orientation towards the European Green Deal and the transition to climate neutrality and the implementation of ESG principles in terms of three main components: 1) requirements for products and types of activities in the context of compliance with the principles of sustainable development and the level of ESG risks; 2) requirements for building corporate and risk management systems taking into account climate as a component of ESG and other risks, in the context of their impact on capital adequacy in the short, medium, and long term; 3) criteria for disclosing information with a dual approach to the impact of ESG factors on business, and the impact of business on the environment and society. The author argues that the integration of the principles of sustainable development and inclusion into the mechanism for ensuring the financial stability of Ukrainian banks requires a systemic approach. Based on the research conducted, the article identifies the following key areas: 1) improvement of prudential regulation taking into account ESG risks; 2) development of the green financing market; 3) activation of the financial inclusion policy; 4) strengthening the role of state-owned banks in implementing the principles of sustainable financing; 5) ensuring transparency and reporting.

Keywords: financial stability, banking system, sustainable development, ESG principles, financial inclusion, green financing.

Формулювання проблеми. Євроконвергенція банківської системи України вимагає імплементації підходів до нагляду, екологічного сталого фінансування та впровадження ESG-принципів як пріоритетних напрямів забезпечення фінансової стабільності банків. В умовах війни діяльність банків супроводжується новітніми ризиками, які суттєво

впливають на фінансову стійкість і вимагають трансформації підходів до її забезпечення з огляду на інтеграцію принципів сталого розвитку в бізнес-процеси та розширення доступності населення і бізнесу до фінансових послуг, особливо для ветеранів і військовослужбовців.

Повномасштабна війна призвела до скорочення кількості установ і відділень, дефіциту робочої сили, обмеженої доступності до банківських продуктів і послуг через тимчасову окупацію частини територій і зумовила негативні тенденції в показниках фінансової стабільності, як-от: недостатня капіталізація, значна частка проблемних кредитів, зниження рентабельності та прибутковості, якості менеджменту та рівня безпеки й зростання ESG-ризиків, зокрема соціальних, управлінських і пов'язаних із станом екології, забрудненням територій, замінуванням земель, міграцією населення, релокацією бізнесу. При Водночас фінансова інклюзивність із суто соціальної концепції перетворюється на напрям реалізації макропруденційної політики. Відповідно, сучасний етап розвитку банківської системи України відображає спроможність установ і системи загалом забезпечувати фінансову стабільність в умовах воєнного стану, інтегрувати принципи сталого розвитку в бізнес-процеси та впроваджувати фінансову інклюзію. Отже, забезпечення фінансової стабільності банків необхідно розглядати в контексті сталого розвитку й інклюзивності.

Аналіз останніх досліджень. У дослідженнях центральних банків, Європейського банку реконструкції та розвитку, Організації економічного співробітництва та розвитку, вітчизняних і закордонних науковців значна увага приділяється забезпеченню стабільності банків на основі сталого розвитку та інклюзивності. Зокрема, Біла книга НБУ з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі розкриває сутність ESG-ризиків, засади ESG-політики в контексті удосконалення регуляторних процесів [3]. Організація економічного співробітництва та розвитку акцентує на важливості підтримки фінансового доступу та інклюзії за допомогою якісних фінансових продуктів [4]. Н. В. Захарченко обґрунтовує суть і роль фінансової інклюзії для підвищення добробуту населення та економічного зростання [6]. А. Є. Буряченко, А. Ю. Служенко акцентують на ролі та елементах фінансової інклюзії як чинника соціальної стабільності в умовах глобальних турбулентностей [7]. М. М. Ahamed, S. K. Mallick підкреслюють важливість забезпечення інклюзивної фінансової системи, в якій банки відіграють пріоритетну роль і досліджують вплив інклюзивності на їхню стабільність [8]. М. Damane, S. Y. Но досліджують вплив інклюзивності на банківську стійкість [9]. Н. Євтушенко, Д. Стеценко обґрунтовують низку заходів для підвищення фінансової інклюзії: удосконалення законодавчої бази, розвиток фінансових технологій та фінансової грамотності [10]. E. Duflos, B. Feibel здійснюють огляд національних стратегій фінансової інклюзії, визначають їхні ключові напрями та пріоритети [11]. Попри значну кількість досліджень, недостатньо розробленими залишаються питання комплексного забезпечення фінансової стабільності банків України з одночасним урахуванням засад сталого розвитку та інклюзивності.

Метою статті є комплексне дослідження напрямів впровадження ESG-принципів, засад інтеграції

сталого розвитку та інклюзивності в механізм забезпечення фінансової стабільності банків України.

Основні результати дослідження. Сталий розвиток – це стратегічний напрям трансформації бізнесу, який передбачає впровадження ESG-принципів у банківський сектор. Підтримуємо твердження, що ESG-принципи мають бути внесені до місії, бачення, цінностей та стратегії фінансових установ, що відображається в етичних, інклюзивних і відповідальних практиках [1].

На макrorівні для удосконалення регулювання та нагляду за банківською діяльністю розроблені нові вимоги, які регламентують не лише участь фінансових установ у фінансуванні сталого розвитку, але й у формуванні звітності. Зокрема, Директива ЄС про корпоративну звітність та сталий розвиток (CSRD) встановлює нові вимоги, розширює сферу застосування та оприлюднення звітності про сталий розвиток і вплив на навколишнє середовище, соціальну сферу та управління (ESG). Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) акцентує, що в умовах фінансової нестабільності та новітніх ризиків фінансові посередники, включно з банками, повинні зосереджувати інвестиції на стійкості та гнучкості, зелених можливостях і зростанні людського капіталу шляхом упровадження інклюзивного фінансування, виокремлюючи три стратегічні цілі. Зокрема, стратегічними пріоритетами визначено: 1) розподіл капіталу для здійснення політики щодо управління економікою і підвищення рівня стійкості; 2) прискорення зеленого переходу шляхом збільшення інвестицій і трансформації фінансової системи; 3) забезпечення стійкості та рівного доступу людського капіталу через інклюзивне фінансування. Водночас ЄБРР сприяє розвитку стійких та інтегрованих фінансових систем в економіках країн, в які він інвестує, використовуючи інноваційні продукти та підтримуючи реформи фінансового сектору, а також регуляторні та законодавчі ініціативи [2].

В Україні звітність банків повинна відображати дотримання ESG-принципів і відповідати стандартам з управління ESG-ризиками, які наближені до європейських стандартів і розкриті у Білій книзі НБУ [3].

Варто зазначити, що комерційні банки можуть відігравати вирішальну роль у підтримці та просуванні сталого розвитку шляхом мобілізації фінансових ресурсів для економічного зростання.

Стале фінансування охоплює фінансову діяльність, яка забезпечує сталий розвиток і охоплює екологічні, соціальні, управлінські та економічні аспекти.

Упровадження ESG-принципів у банківських установах вимагає чіткої послідовності дій та, на нашу думку, охоплює такі основні етапи:

1. Діагностика та розроблення стратегії сталого розвитку, яка охоплює процеси планування, упровадження інформації та ESG-даних, консолідацію їх, а саме:

- визначення впливу інтеграції ESG-принципів на фінансову стабільність,

реальних і потенційних ризиків, загроз і можливостей;

- аналіз та оцінювання впливу на фінансову стабільність банків;
- розроблення карти погодження впливу цілей сталого розвитку на бізнес-модель і стратегію банків;
- формування моделі управління щодо забезпечення сталого розвитку для моніторингу ESG-ініціатив, їхнього впливу на фінансову стабільність.

2. Розроблення звітності про сталий розвиток та її публічна транспарентність, зокрема:

- вибір структури звіту на основі наявних стандартів;
- оприлюднення звіту про сталий розвиток банків.

Підтримуємо твердження, що регулярний моніторинг і прозора звітність про сталий розвиток забезпечать довіру в зацікавлених сторін, позиціонуючи банків як лідерів у переході до більш сталої та інклюзивної економіки [2].

3. Розроблення стратегій сталого розвитку на основі ESG-принципів, зокрема:

- розроблення екологічно чистих продуктів відповідно до потреб ринку та ESG-критеріїв;
- сприяння практикам різноманітності, рівності та інклюзії (DEI) в банках;
- упровадження заходів щодо зменшення викидів парникових газів;
- ефективне управління ресурсами, включно з енергією, водою та матеріалами для зменшення впливу на навколишнє середовище;
- забезпечення фінансової стійкості з огляду на вплив ESG-ініціатив.

Продукти та послуги ESG у банківському секторі стали важливими інструментами для переходу до більш сталої економіки. Окрім відповідності регуляторним і ринковим очікуванням, вони дають банкам змогу пропонувати фінансові рішення, які позитивно впливають на навколишнє середовище та суспільство, водночас створюючи цінність для клієнтів та зміцнюючи їхню конкурентоспроможність.

Зелене фінансування та стійкі продукти є основою реалізації ESG-ініціатив у банківському секторі. Це фінансування, яке спрямоване на проекти, що сприяють сталому розвитку, такі як: відновлювана енергетика, енергоефективність, стале сільське господарство та зелена інфраструктура. Найбільш поширеними банківськими ESG-продуктами вважаємо:

- зелені облігації: боргові інструменти, випущені для фінансування проектів з очевидними екологічними перевагами;
- кредити, пов'язані зі сталим розвитком: кредитні лінії з умовами, пов'язаними з ESG-ефективністю компаній;
- банківське фінансування реалізації заходів щодо впровадження суб'єктами

господарювання стратегій сталого розвитку через фінансову підтримку їх.

Сталий розвиток стратегічно орієнтується на людиноцентричний підхід і фінансування зелених ініціатив, відновлювану енергетику, кліматичні ризики та стійкість фінансових систем у країнах, що розвиваються. Європейський зелений курс передбачає перехід до кліматично нейтральної Європи до 2050 р. та впровадження ESG-принципів у розрізі трьох основних компонентів:

1) Вимоги до продуктів і видів діяльності в контексті дотримання принципів сталого розвитку й рівня ESG-ризиків. Варто зазначити, що в ЄС регламентовані інструменти для фінансування такої діяльності, а саме: система бенчмарків, яка визначає критерії відповідності фінансових продуктів цілям сталого розвитку, регламенти прозорості доброчесності, стандарт «зелених облігацій».

Якісні фінансові продукти, тобто ті, що розроблені для задоволення інтересів і цілей споживачів є важливими для сприяння фінансовій стійкості та довірі до фінансової системи. Цифровізація суттєво розширила доступ до фінансових послуг. Такі інновації, як мобільні гроші, відкриті фінанси, штучний інтелект, дали змогу знизити витрати та розширити коло споживачів, особливо в країнах, що розвиваються. Проте ці ж інновації створюють нові ризики [4].

2) Вимоги до побудови систем корпоративного та управління ризиками, зважаючи на кліматичні (як складову ESG) та інші ризики, у контексті їхнього впливу на достатність капіталу в коротко-, середньо – та довгостроковій перспективах.

3) Вимоги до розкриття інформації з дуальним підходом щодо впливу ESG-факторів на бізнес і бізнесу на навколишнє середовище та суспільство.

Попри позитивні зрушення, вітчизняні банки все ж перебувають на початковому етапі ESG-трансформації. У наукових публікаціях зазначено: ключовими бар'єрами впровадження ESG-принципів є обмежене використання інструментів сталого фінансування, відсутність уніфікованих стандартів, слабка організаційна спроможність. На відміну від європейських банків, які активно емітують зелені облігації та впроваджують механізми вуглецевих обмежень, українські банки недостатньо використовують ESG-скоринг, оцінюючи кредитний ризик. Варто зазначити, що ESG-вимоги в консолідованих звітностях іноземних груп уже впливають на банки з іноземним капіталом [5].

Українські науковці системно досліджують різні аспекти фінансової інклюзії. Як вважає Н. Захарченко, фінансова інклюзія – це процес залучення та надання рівного доступу до фінансових продуктів і послуг основним суб'єктам фінансового ринку в результаті їхньої взаємодії [6, с. 108].

На думку А. Бурияченка, А. Служенка, фінансова інклюзія є процесом, що забезпечує доступ різних верств населення до різноманітних фінансових послуг незалежно від їхнього соціального та економічного статусу, для задоволення основних потреб та досягнення власних цілей [7, с. 357].

У зарубіжній літературі фінансова інклюзія розглядається як важливий засіб досягнення цілей сталого розвитку й визначається як пріоритет банківської діяльності, який забезпечує стабільність [8].

Також є альтернативна думка про те, що підвищення рівня фінансової інклюзії може супроводжуватися ризиками для стабільності, особливо у країнах з низькою якістю нагляду та регулювання. Тому такі процеси повинні супроводжуватися ефективним пруденційним наглядом [9].

Основними елементами фінансової інклюзії Н. Євтушенко та Д. Стеценко вважають банківські перекази, страхування, банківські рахунки, доступність кредитування, депозити та фінансове консультування [10, с. 138]. Проте автори не зупиняються на характеристиці таких інклюзивних продуктів.

Як зазначено в [11], фінансова інклюзія означає, що особи мають доступ до доступних фінансових продуктів і послуг, які відповідають їхнім потребам, надаються у відповідальний і сталий спосіб, та користуються ними.

М. Damane, S. Y. Но представляють розширений багатоаспектний підхід до розкриття сутності фінансової інклюзії за критеріями доступу, використання, якості, вартості та показники-індикатори для її оцінювання [9]. Найбільш використовуваними критеріями оцінювання фінансової інклюзії вважаються доступ, використання та якість продуктів і послуг.

У нещодавньому огляді національних стратегій фінансової інклюзії зазначалося, що більшість із них розглядали захист споживачів фінансових послуг та фінансову освіту як ключові пріоритети [12].

Інтеграція засад сталого розвитку та інклюзивності в механізм забезпечення фінансової стабільності банків України потребує системного підходу. На основі проведеного дослідження виокремлено головні напрями.

По-перше, удосконалення пруденційного регулювання на основі ESG-ризиків. Екологічні, управлінські та соціальні ризики трансформуються у фінансові ризики банків, зокрема кредитні та операційні. Тому виникає потреба інтегрувати ESG-критерії в системи внутрішнього контролю, оцінювання кредитного ризику та формування резервів. Це відповідає вимогам ЄС, які НБУ імплементує в банківську систему України та її конвергенцію з фінансовою системою ЄС [13].

По-друге, розвиток ринку зеленого фінансування. У повоєнному відновленні банки відіграватимуть провідну роль у фінансуванні проєктів з відновлюваної енергетики, енергоефективності, екологічної інфраструктури. Це не лише сприятиме досягненню цілей сталого розвитку, але й диверсифікує кредитні портфелі, знижуючи кредитні та інвестиційні ризики. Важливим пріоритетом буде розвиток ринку зелених облігацій як напрям диверсифікації інвестиційних портфелів банків з позицій реалізації емісійної та інвестиційної функцій.

По-третє, активізація політики фінансової інклюзії. Особливу увагу слід приділити інтеграції ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, людей з інвалідністю у фінансову систему – через адаптовані банківські продукти, безбар'єрне обслуговування, програми фінансової грамотності.

По-четверте, посилення ролі державних банків у реалізації принципів сталого фінансування як установ, яким належать монополні позиції в банківській системі за величиною активів, кредитного портфеля та впливу на системні ризики й макроекономічну стабільність.

По-п'яте, забезпечення прозорості та звітності. Імплементація стандартів фінансової звітності, яка відповідає європейським вимогам (CSRD, ESRS), залишається важливою для інтеграції банків в європейський фінансовий простір. Така прозорість підвищить інвестиційну привабливість банківського сектору та сприятиме залученню довгострокових ресурсів для повоєнної відбудови. Зазначені напрями узгоджуються з Оновленою Стратегією розвитку фінансового сектору України, яка визначає збереження стабільності, залучення інвестицій та євроінтеграцію як ключові пріоритети розвитку [14].

Реалізація цих напрямів дасть змогу підвищити показники діяльності банківської системи, яка одночасно демонструватиме високі показники фінансової стабільності, відповідатиме принципам сталого розвитку та забезпечуватиме доступ до якісних фінансових послуг для всіх категорій населення і бізнесу.

Висновки. Банки повинні задіяти фінансовий та інвестиційний потенціал у забезпечення сталого розвитку та економічного зростання, беручи до уваги засади інклюзивності. У стратегічному плані виділено три основні цілі для реалізації сталого розвитку та інклюзивності: 1) розподіл капіталу для здійснення політики управління економікою і підвищення рівня стійкості; 2) прискорення зеленого переходу шляхом збільшення інвестицій та трансформації фінансової системи; 3) забезпечення стійкості та рівного доступу людського капіталу до інклюзивного фінансування.

Запропоновано підхід до впровадження ESG-принципів у банківських установах: I. Етап. Діагностика та розроблення стратегії сталого розвитку, яка охоплює процеси планування, впровадження інформації та ESG-даних, консолідацію їх. II. Етап. Розроблення звітності про сталий розвиток, її транспарентність. III. Етап. Формування стратегій сталого розвитку на основі ESG-принципів.

Виокремлено найпоширеніші банківські ESG-продукти, а саме: зелені облігації, кредити, пов'язані зі сталим розвитком, банківське фінансування.

Інтеграція засад сталого розвитку та інклюзивності в механізм забезпечення фінансової стабільності банків України потребує системного підходу. За результатами проведеного дослідження виокремлено такі головні напрями:

- удосконалення пруденційного регулювання на основі ESG-ризиків;
- розвиток ринку зеленого фінансування;
- активізація політики фінансової інклюзії;

- посилення ролі державних банків у реалізації принципів сталого фінансування як установ, яким належать монопольні позиції в банківській системі за величиною активів, кредитного портфеля та впливу на системні ризики й макроекономічну стабільність;
- забезпечення прозорості та звітності.

Подальші наукові дослідження в цьому напрямі повинні стосуватися розроблення методичного інструментарію оцінювання фінансової стабільності банків з огляду на індикатори сталого розвитку та інклюзивності.

Список використаних джерел

1. Sustainability in the banking sector: a strategic pillar. *Kaizen Institute*: Website. [n.d.]. URL: <https://kaizen.com/insights/sustainability-banking-sector>
2. *Financial Sector Strategy 2026-30*. EBRD, 2025. URL: https://www.ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/strategies-and-policies/financial-sector-strategy/financial-sector-strategy-2026-2030.pdf
3. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. НБУ, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=16
4. Supporting financial access and inclusion through quality financial products. *OECD Business and Finance Policy Papers*. 2026. No 97. DOI: <https://doi.org/10.1787/8bef2589-en>
5. Нацбанк запровадить вимоги до ESG-стандартів банків. *Фінансовий клуб*: сайт. 26.03.2025. URL: <https://finclub.net/news/natsbank-zaprovadyt-vymohy-do-esgstandartiv-bankiv.html>
6. Захарченко Н. В. Фінансова інклюзія для підвищення добробуту населення та економічного зростання держави. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 105-116. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.06.105>
7. Буряченко А. Є., Служенко А. Ю. Фінансова інклюзія та соціальна стабільність в Україні в умовах глобальних турбулентностей. *Бізнес Інформ*. 2024. № 10. С. 356-363. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-356-363>
8. Ahamed M. M., Mallick S. K. Is financial inclusion good for bank stability? International evidence. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 2019. Vol. 157(C). Pp. 403-427. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2017.07.027>
9. Damane M., Ho S. Y. The impact of financial inclusion on financial stability: Review of theories and international evidence. *Development Studies Research*. 2024. Vol. 11(1). DOI: <https://doi.org/10.1080/21665095.2024.2373459>
10. Євтушенко Н., Стеценко Д. Фінансова інклюзія в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Грааль науки*. 2024. № 40. С. 136-140. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.06.2024.015>
11. Financial Inclusion. *World Bank*: Website. [n.d.]. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/overview#1>
12. Duflos E., Feibel B. What national strategies tell us about responsible finance. *CGAP*: Website.

02.10.2025. URL: <https://www.cgap.org/blog/what-national-strategies-tell-us-about-responsible-finance>

13. *Звіт про фінансову стабільність*. Національний банк України, 2025. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H2.pdf

14. Оновлена Стратегія розвитку фінансового сектору України: збереження стабільності, залучення інвестицій та євроінтеграція. *Міністерство фінансів України*: сайт. 11.08.2025. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/onovlena_strategiia_rozvitku_finansovogo_sektoru_ukraini_zberezhennia_stabilnosti_z_aluchennia_investitsii_ta_ievrointegratsiia-5276

References

1. Sustainability in the banking sector: a strategic pillar (n.d.). *Kaizen Institute*: Website. Retrieved from <https://kaizen.com/insights/sustainability-banking-sector>
2. *Financial Sector Strategy 2026-30* (2025). EBRD. Retrieved from https://www.ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/strategies-and-policies/financial-sector-strategy/financial-sector-strategy-2026-2030.pdf
3. *Bila knyha z upravlinnya ekolohichnymy, sotsial'nymy ta upravlins'kymy (ESG) ryzykamy u finansovomu sektori [White Paper on managing environmental, social and governance (ESG) risks in the financial sector]* (2025). National Bank of Ukraine. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=16 [in Ukrainian].
4. Supporting financial access and inclusion through quality financial products (2026). *OECD Business and Finance Policy Papers*, 97. DOI: <https://doi.org/10.1787/8bef2589-en>
5. Natsbank zaprovadyt' vymohy do ESG-standartiv bankiv [The National Bank will introduce requirements for ESG standards for banks] (2025, Mar 26). *Financial Club*: Website. Retrieved from <https://finclub.net/news/natsbank-zaprovadyt-vymohy-do-esgstandartiv-bankiv.html> [in Ukrainian].
6. Zakharchenko, N. V. (2020). Finansova inklyuziya dlya pidvyshchennya dobrobutu naseleennya ta ekonomichnoho zrostannya derzhavy [Financial inclusion to enhance the well-being of the population and state economic growth]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 6, 105-116. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.06.105> [in Ukrainian].
7. Buriachenko, A. Ye, & Sluzhenko, A. Yu. (2024). Finansova inklyuziya ta sotsial'na stabil'nist' v Ukrayini v umovakh hlobal'nykh turbulentnostey [Financial inclusion and social stability in Ukraine in the context of global turbulence]. *Biznes Inform – Business Inform*, 10, 356-363. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-356-363> [in Ukrainian].
8. Ahamed, M. M., & Mallick, S. K. (2019). Is financial inclusion good for bank stability? International evidence. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 157(C), 403-427. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2017.07.027>
9. Damane, M., & Ho, S. Y. (2024). The impact of financial inclusion on financial stability: Review of

theories and international evidence. *Development Studies Research*, 11(1). DOI: <https://doi.org/10.1080/21665095.2024.2373459>

10. Yevtushenko, N., & Stetsenko, D. (2024). Finansova inklyuziya v Ukrayini: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [Financial inclusion in Ukraine: current state and development prospects]. *Hraal' nauky – Grail of Science*, 40, 136-140. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.07.06.2024.015> [in Ukrainian].

11. Financial Inclusion (n.d.). *World Bank: Website*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/overview#1>

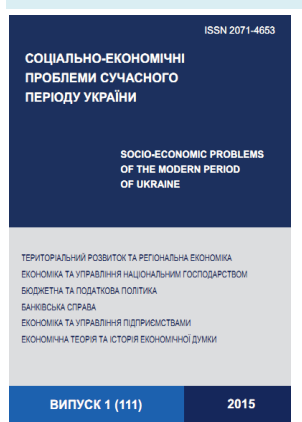
12. Duflos, E., & Feibel, B. (2025, Oct 02). What national strategies tell us about responsible finance. *CGAP: Website*. Retrieved from <https://www.cgap.org/blog/what-national-strategies-tell-us-about-responsible-finance>

13. *Zvit pro finansovu stabil'nist' [Financial stability report]* (2025). National Bank of Ukraine. Retrieved from https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2025-H2.pdf [in Ukrainian].

14. Onovlena Stratehiya rozvytku finansovoho sektoru Ukrayiny: zberezheniya stabil'nosti, zaluchennya investytsiy ta yevrointegratsiya [Updated strategy for the development of the financial sector of Ukraine: maintaining stability, attracting investments and European integration] (2025, Aug 11). Retrieved from https://mof.gov.ua/uk/news/onovlena_strategiia_rozvitku_f finansovogo_sektoru_ukraini_zberezheniya_stabilnosti_z_aluchennia_investitsii_ta_ievrointegratsiia-5276 [in Ukrainian].

Надійшло 18.05.2026 р.
Прийнято до друку 25.05.2026 р.
Опубліковано 30.06.2026 р.

Збірник наукових праць «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ»

Збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» – це фахове науково-практичне видання, засноване Національною академією наук України та Інститутом регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України.

Збірник висвітлює результати досліджень інституційних та соціально-економічних проблем розвитку України на макро-, мезо- та мікрорівнях, заохочуючи до публікації авторів, які здійснюють науково-дослідну роботу у різних сферах економіки.

Збірник «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» включений до Переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (Наказ МОН України від 11.06.2026 р. № 928).

Збірник включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, Польща – з 2014 року.

Сайт збірника: ird.gov.ua/sep